

M. 15705:1.

FOLKLIVSARKIVET
Institutionen för folklivsforskning
vid Lunds universitet

Gottland

Hejde tg
(Gottl. s. hd.)

Hejde sv.
uppt. år 1959

Upptecknat av
docent N.-A. Brinngrens, Lund

Lagesman: hemägare Erik Larsson,
Hejde

Bräsmakeri. s. 1.

Gotlands län

Hejde by (Goth. s. hd.) M. 15705 : 1,
Hejde sn.

FOLKLIVSARKIVET

Institutionen för folklivsforsk-
ning vid Lunds universitet

x sm. i Båls by.

Hemmansägare Erik Larsson.

Upptecknat av docent Nils-Arvid Bringéus, Lund, juli 1959.

Sagesmannen uppsöktes på sin gård i Vx Hejde, där han bott sedan 1945, då han flyttade hit från Vallstena. Han började tillverka rivor år 1925 (är nu i något över 60-årsåldern). Då fanns behov av rivor i Vallstena.^x Man fick en dagspeng för en riva. Bodde då hos fadern, som hade gårdh. I Vallstena var den årliga tillverkningen omkring 100 st per år. De tillverkades på vintern. Sedan sagesmannen kom hit har han inte förrän sist-förflutna vinter tillverkat rivor. Då har han gjort 35 st. Han räknar med att ha rivmakeriet som biförtjänst nu på gamla dagar. Anledningen till att han tog upp rivmakeriet i vintras var att han ej hade så mycket att göra.

Tillverkningen är trots att den sker i liten skala maskinalssrad. I vedboden och uthusbyggnaden har L. satt upp maskiner, framförallt en svarv av sinnrik konstruktion, som han själv förfärdigat. På denna maskin göres tänderna (av ask) av utseende som framgår av inköpta exemplar. De är svarvade med oval genomskärning. Skaftet är av fur eller gran, tröjen av ask. Redan i Vallstena började L. göra rivor med bågar av ståltråd. - L:s rivor är - som framgår av inköpt exemplar - mera exempel på småindustriell typ. Han har dock i Hejde ej farit ut och sålt. Endast de som vet om att han tillverkar har kommit och köpt rivor av honom. I Vallstena körde han ut och sålde. Han körde ut ett par dagar med bil och sålde i ett par mils omkrets från Vallstena. Priset för rivorna är 6:50. De målas i olika färger. Av färdiga exemplar framgick att dessa var målade rödbruna, ljusgröna, mörkgröna och gula.

L. framhåller att det förr fanns många rivmakare. En på Norrgård i Vallstena hette Zachariås Pettersson. Det fanns 2-3 rivmakare i var sn. Det brukade vara äldre gubbar. Det var ej så bra förtjänst. - Betr. konstruktionen märk att pinnarna limmas fast. Det går lättare att banka i dem då enligt L.